

Hierbij ontvangt u de digitale nieuwsbrief van de Historische Vereniging Oud Leiden voor de maand december. In deze nieuwsbrief leest u alles over de nieuwste boeken in onze boekenwinkel, een mooie lezing en andere nieuwtjes die we u niet willen onthouden. Kijk voor meer informatie over de Historische Vereniging Oud Leiden op onze website: www.oudleiden.nl.

Nieuwsbrief van de Historische Vereniging Oud Leiden December 2021

Ontvangt u deze nieuwsbrief en bent u nog geen lid van de Historische Vereniging Oud Leiden? Vanaf 25 euro per jaar geniet u van de vele voordelen die het lidmaatschap u biedt en steunt u ons in ons streven om de kennis van de geschiedenis van Leiden te bevorderen en het Leidse culturele erfgoed te beschermen.
Meer informatie over het lidmaatschap vindt u [hier](#).

Kopij voorzien van foto's voor de digitale nieuwsbrief van januari kunnen tot en met zondag 26 december worden aangeleverd op het [adres van de redactie](#).

AGENDA

We hebben de volgende lezing gepland:

- 12 december; Jan van Houtlezing. Bart van der Steen: De geschiedenis van de kraakbeweging in Leiden. Zie bericht hieronder.

Jan van Hout-lezing, zondag 12 december 2021

Locatie: Vrijplaats Leiden, Middelstegracht 36, Leiden

Aanvang: 14.30 uur (inloop vanaf 14.00 uur)

Bart van der Steen – In de schaduw van Amsterdam? Scènes uit de Leidse kraakgeschiedenis.

Wat hebben Kattemie en Rubberen Robbie met elkaar gemeen? Ze waren beiden Leidse krakers. Hoewel het fenomeen 'kraken' vooral wordt geassocieerd met Amsterdam, rellen en punkmuziek, heeft ook Leiden een rijke kraakgeschiedenis, die nog maar weinig aandacht heeft gekregen. Dat is des te opvallender omdat kraakacties invloed hebben gehad op de ontwikkeling van de stad. Een kraak- en ontruimingsactie in het Waardgracht-Zijlsingelgebied gaf in 1969 het startschot voor een stedelijke huurdersbeweging die de hele jaren zeventig doordenderde.

Uiteindelijk moest zelfs de regering zich ermee bemoeien. Krakers worden vaak gezien als hoofdstedelijke jongeren, maar Leiden toont een ander beeld. Onder de krakers bevonden zich jonge stellen, ouderen, arbeidsmigranten, winkeliers, ZZP'ers en zelfs autoslopers. Zij hadden allemaal andere doelen, plannen en eisen, en de autoriteiten reageerden daar telkens anders op. Wie waren de Leidse krakers, wat dreef hen en wat wisten zij te bereiken? En hoe reageerden het stadsbestuur, de politie en omstanders op hun actie? Op basis van uitvoerig onderzoek en een grote set anekdotes zal historicus Bart van der Steen deze vragen beantwoorden.

Bart van der Steen (1983) is historicus en onderzoeker van arbeiders-, jongeren- en protestbewegingen in Europa. Hij publiceerde onder andere over de filosofie van Slavoj Žižek, de geschiedenis van de SP en binnen- en buitenlandse kraakbewegingen.

Belangstellenden dienen zich vooraf voor deze lezing aan te melden met een mailbericht aan lezingen@oudleiden.nl. Om de risico's van uw deelname voor uw veiligheid en gezondheid zo beperkt mogelijk te houden, vindt bij de ingang controle plaats van uw coronatoegangsbewijs (QR-code digitaal of op papier, of een door de GGD verstrekt vaccinatiebewijs op papier, of een herstelbewijs, of een recent bewijs van een negatieve coronatest). De lezing kan ook gevolgd worden via livestream. Om toegang te verkrijgen tot de livestream gaat u naar www.bsgmedia.nl/Leidsekrakers.

Tijdens de Dies gaf ons nieuwe erelid Rens Heruer als cadeau ons zowaar 6 nieuwe bedrijfsleden. Daar zijn we heel blij mee. HVOL begroet met dan ook met groot genoegen deze nieuwe bedrijfsleden:

- BARTHEN KEUKEN DESIGN CENTER
 - BOUTIQUE HOTEL STEENHOF SUITES
 - BURG – KLASSIEK BOUWEN
 - DE TUIN VAN DE SMID
 - KWIK – EVENTS EN RELATIEMARKETING
 - PROO LEIDEN –LEIDERDORP
-

Hansje Suurmond-van Leeuwen
1929-2021

Op 27 oktober 2021 is Hansje Suurmond-van Leeuwen heengegaan. Jaren lang was zij het gezicht van het stedelijk oudheidkundig bodemonderzoek in Leiden. In 1974 kreeg zij een aanstelling als volontair, ter assistentie van ir. H.H. Vos, directeur van de Dienst van Gemeentewerken, die - als amateurarcheoloog - het oudheidkundig bodemonderzoek op zich nam. Deze ondersteunende taak heeft zij tot 1992 met verve vervuld, zonder salariëring. Naast het organiseren van opgravingen bij de diverse bouwprojecten in de stad, het sorteren en schoonmaken van de vondsten en het aanleggen van documentatie naar aanleiding van, maar ook ten behoeve van het archeologisch onderzoek, kwam in 1977 de Archeologische Begeleidingscommissie op haar weg. Hansje Suurmond werd daarvan lid, aanvankelijk namens de Archeologische Werkgemeenschap Nederland, afdeling Rijnstreek (die zij in 1973 had helpen oprichten en waarvan zij de secretaris werd); sinds 1982 namens de vereniging "Oud Leiden" (nu de HVOL). Vanaf het begin was zij de tweede secretaris, eerst naast ir. Vos, vanaf 1982 naast ir. L. Barendregt, hoofd Directie Civiele Werken. Een belangrijk onderdeel van die functie was het opstellen van het jaarverslag, getiteld *Bodemonderzoek in Leiden*, dat, zoals de naam al aangeeft, niet alleen de lotgevallen van de commissie beschrijft, maar vooral de archeologische vondsten, aangevuld met vakinhoudelijke artikelen. Ook toen de Archeologische Begeleidingscommissie geen verslag meer indiende, werd dit jaarlijkse boekwerk nog uitgebracht, voor het laatst in 1992.

Hansje Suurmond was in 1975 in het bestuur van de (H)VOL gekomen. Zij maakte haar twee termijnen vol tot in 1983. In 1976 startte zij met een archeologische rubriek in het *Leids Jaarboekje*, die t/m 1991 verscheen onder verschillende benamingen. Voor haar verdiensten kreeg zij in 1988 de gouden speld van de gemeente Leiden en in 1997 de erepenning van vereniging "Oud Leiden".

In 2001 begon zij een nieuwe 'carrière'. Vanaf dat jaar deed zij vrijwilligerswerk voor ELO. Samen met ir. Barendregt maakte zij gedetailleerde beschrijvingen van de bouwtekeningen uit tal van archieven. Dit begon met die van de Nederlandse Hervormde Gemeente. Daarna volgden de tekeningenarchieven van met name architectenbureaus en instellingen met veel bouwkundige activiteiten, zoals Endegeest en de Stedelijke Lichtfabrieken. In totaal gaat het om twintig verschillende archieffondsen.

De liefde voor de archeologie, de door haar opgebouwde kennis en haar faciliterend vermogen hebben Hansje Suurmond-van Leeuwen gemaakt tot de wegbereider van het Leidse gemeentelijk archeologiebedrijf. Haar belang wordt onderstreept door het feit dat na haar terugtreden de serie *Bodemonderzoek in Leiden* niet werd voortgezet en de archeologische rubriek in het *Leids Jaarboekje* pas weer in 1996, toen er inmiddels een professionele stadsarcheoloog was aangesteld.

Rudi van Maanen

Cadeaulidmaatschap

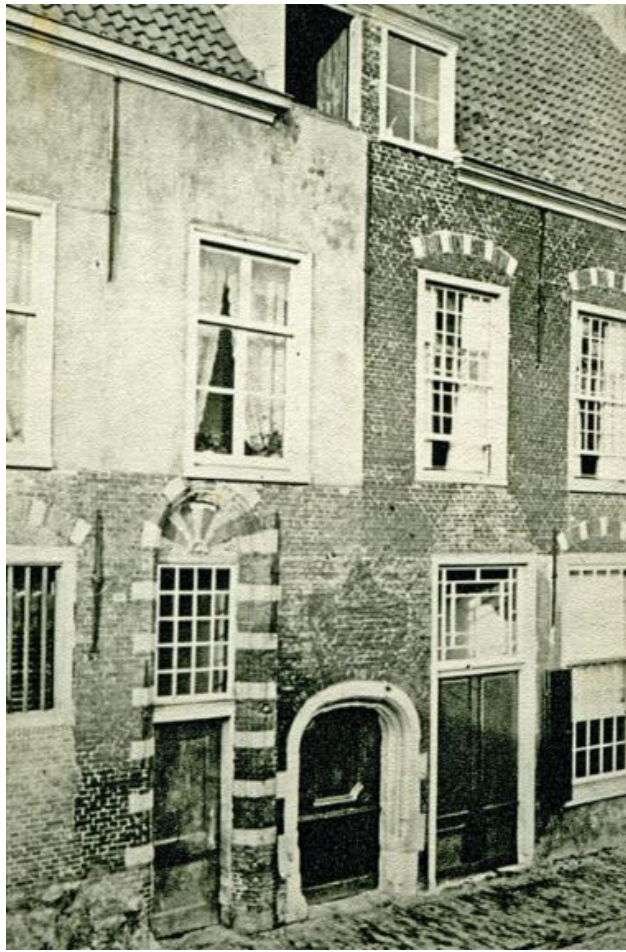
Maak iemand voor een jaar lid van onze vereniging. Het nieuwe lid kan na dat jaar beslissen of het lidmaatschap voortgezet moet worden of niet.

Prijs: 25 euro

Bestellen: info@oudleiden.nl.

**Een afbeelding uit de Beeldbank
Huis van burgemeester Van der Werf**

Woonhuis van Pieter Adriaensz van der Werf (oorspronkelijk Vermeer), burgemeester van Leiden ten tijde van het beleg van 1574. De foto is gemaakt door fotograaf Kloos uit Kinderdijk en dateert van 1865. Dus van de begintijd van de fotografie. Destijds lag hier de Legewerfsteeg. Het pand is gesloopt in 1908. Op deze plek staat nu het Pelikaanhof. Het lage poortje is verplaatst naar de Lakenhal en aan de voorzijde links van de ingang geplaatst. Helaas is de historie van het poortje hier niet toegelicht. In het naastgelegen vitrinekastje is alleen een menulijst aanwezig.

Hier zien we hoe met de hand rotjes gevuld worden met een explosief mengsel bij Vuurwerkfabriek Kat. De fabriek bestond uit een dertigtal kleine werkplaatsen. In iedere werkplaats, die voorzien was van twee deuren, werkten maximaal twee man aan de fabricage van rotjes, kanonslagen of vuurpijlen. Die werkplaatsen stonden tien tot twintig meter van elkaar verwijderd en werden omringd door bomen. Dit alles om te voorkomen dat een brand in een werkplaats kon overslaan op de andere gebouwtjes. De firma Kat was in 70 jaar tijd uitgegroeid tot de grootste vuurwerkfabriek van Nederland. In 2000, na de vuurwerkram্প in Enschede, werd de vestiging van Kat uitgekocht door de gemeente en verdween Kat uit Leiden.

**De Leidsche Ommelanden - Twintig eeuwen geschiedenis in (prenten-)boek
over de afwisselende schoonheid van de Leidse Ommelanden, Bart
Mulckhuijse treedt in de voetsporen van Jac. P. Thijsse.**

Leiden is gekend om zijn prachtige historische centrum. Het gebied buiten de singels, de Leidse Ommelanden, is minder beroemd. Dat is niet terecht! Hier, in het hart van het Rijnland, ligt de sleutel tot heel Holland. In het boek "De Leidsche Ommelanden" neemt de Leidse kunstenaar Bart Mulckhuijse je aan de hand mee. Hij laat niet alleen de afwisselende schoonheid van het gebied zien, maar biedt ook interessante historische doorkijkjes. Met de prenten van rijke kastelen, verscholen landgoederen, statige windmolens en majestueuze fabrieken krijg je een ongekend beeld van Holland. In het boek vertelt Bart Mulckhuijse wetenswaardigheden over de afgebeelde onderwerpen. Ook beschrijft hij in een kleine kroniek twintig eeuwen geschiedenis van de Ommelanden. Een historische kaart geeft een overzicht van alle plaatsen die in het boek ter sprake komen.

De prenten en het boek zijn geïnspireerd op de nostalgische albums van Verkade - wie heeft ze niet in de boekenkast? In tegenstelling tot onderwerp en inspiratie zijn de werken met radicaal moderne (computer-) middelen gemaakt. Toch ademen ze de sfeer van het begin van de vorige eeuw. Net als de Verkade-albums levert de uitgever de afbeeldingen uit het boek De Leidsche Ommelanden als losse prenten.

Ze zijn apart gedrukt op hoogwaardig papier en gevernist. U kunt ze zelf in het boek plakken. Of in een lijst doen, als u dat leuker vindt!

Uitgave 2019 met 62 p., hardcover en bevat 12 kleine en 18 grote prenten gedrukt op hoogwaardig zelfklevend papier. Uitgeverij Ginkgo, Leiden, ISBN - 978-90-71256-72-1

Winkelprijs € 39,95, tijdelijk € 5 korting voor HVOL leden met kortingscode HVOL2021

Bestellen: <https://winkel.werkvanbart.nl/product/prentenboek-de-leidsche-ommelanden/>

Erfgoed Leiden Vondst van de Week

Een veedrift in Noordwijk

Eeuwenoude hoefafdrukken van runderen, door archeologen gevonden op de plek van de nieuwe Noordwijkse woonwijk Buitengewoon Offem. De hoefafdrukken getuigen van een zogenaamde veedrift: een door rechtopstaande stokken begrensde strook land, waarlangs het vee van de ene naar de andere plaats werd gedreven. De stokken zijn vergaan, maar hebben bodemverkleuringen achtergelaten. Samen met grondsporen van boerderijen, waterputten en akkers bewijst deze vondst dat zich op deze plek tussen ca. 1800 voor Christus en de derde eeuw na Christus al mensen hadden gevestigd. [Lees verder](#)

Verkrijgbaar via de HVOL

De onderstaande boeken en publicaties zijn verkrijgbaar bij de HVOL. Het 'HVOL-winkeltje' is een activiteit van de Commissie Promotie, Uitvoering en Ondersteuning. Willem Hogendoorn en Bart Devilee zorgen ervoor dat de boeken na bestelling kunnen worden afgehaald of (indien binnen de Leidse regio) aan huis worden bezorgd. Er zijn drie betalingsmogelijkheden: bedrag overmaken naar de bankrekening van de HVOL, contant of via pinbetaling. Belangstelling? Stuur een mail naar: winkeltje@oudleiden.nl

Voor een compleet overzicht van het aanbod zie Beschikbare Publicaties op de HVOL-website.

Leiden binnen en buiten de stadsvesten - de geschiedenis van de stedenbouwkundige ontwikkeling binnen het Leidse rechtsgebied tot aan het einde van de gouden eeuw (Beschrijving + Atlas), Dr. Ir. H.A. van Oerle.

Uitgave: E.J. Brill, Leiden, 1975.

Uitvoering: 460 pagina's en 55 kaarten, hardcover 33 x 25 cm, stofomslag.

Tweedehands, HVOL-ledenprijs: € 100,-. Bestellen of meer informatie over dit monumentale werk: winkeltje@oudleiden.nl

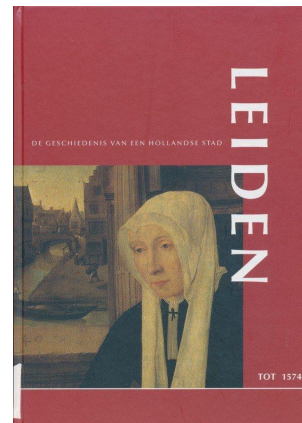
**Leiden - De geschiedenis van een Hollandse Stad, Prof. Dr. R.C.J. van Maanen hoofdredactie).
Uitgave: Stichting Geschiedschrijving Leiden, 2002 – 2004.**

HVOL-ledenprijs: € 100,- (vier delen).

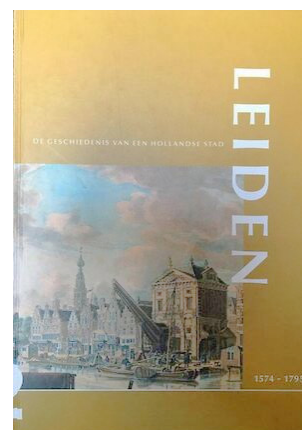
Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Aan het begin van de twintigste eeuw beschreef de Leidse hoogleraar P.J. Blok in vier delen de geschiedenis van Leiden. Een eeuw later werpen nieuwe kennis en inzichten, moderne onderzoekstechnieken en eigentijdse vragen een nieuw licht op de Leidse geschiedenis. Deze wordt beschreven in het vierdelige werk, *Leiden. De geschiedenis van een Hollandse stad*. Een team van redacteurs en auteurs heeft een wetenschappelijk verantwoord werk tot stand gebracht, geschreven voor een in de Leidse geschiedenis geïnteresseerd publiek.

Het eerste van de vier delen behandelt de geschiedenis van de stad tot het ontzet in 1574. Het schenkt onder meer aandacht aan de groei van de stad, de ontwikkeling van bestuursorganen, de textielindustrie, het harde leven en de zorg voor de medemens, en het kerkelijke en culturele leven.

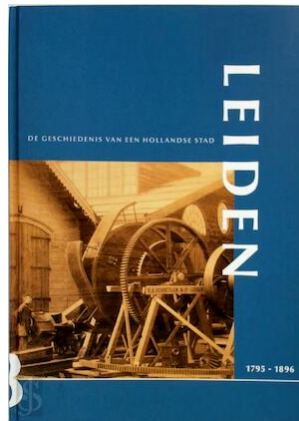

Het tweede deel behandelt de geschiedenis van de stad vanaf het Ontzet in 1574 tot de omverwerping van het regentenregiem in 1795. Het schenkt onder meer aandacht aan de groei van de stad, de bevolkingsontwikkeling, het succes en het verval van de textielindustrie, de kerkelijke twisten en de culturele bloei in de Gouden Eeuw.

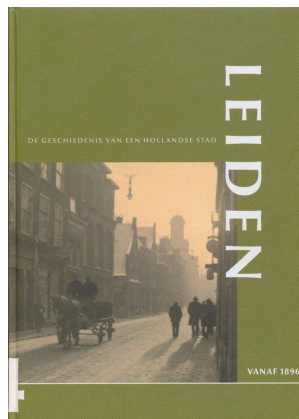

Het derde deel behandelt de geschiedenis van de stad vanaf de politieke omwenteling in 1795 tot de

gebiedsuitbreiding in 1896. In die periode is de stad uit een economisch dal gekropen en dienden middenstanders en arbeiders zich aan als te respecteren medeburgers. De Kerk kende een grote verscheidenheid en het sociaal-culturele leven bloeide als nooit tevoren.

Het laatste deel behandelt Leiden in de twintigste eeuw, een tijd van groei en grote veranderingen. De stad trad buiten de singels en groeide in omvang en inwonertal. De binnenstad veranderde aanzienlijk, maar de historische vormen bleven duidelijk zichtbaar. De industrie verdween, maar Leiden werd een centrum van dienstverlening. Nieuwe vormen van onderwijs kwamen naast de universiteit, die steeds nadrukkelijker aanwezig was. De kerk trad terug. Individuele keuzes bepaalden meer en meer het kerkelijke, sociale en culturele leven. Algemeen kiesrecht en democratisering leidden tot ander beleid.

Bedrijfsleden

De onderstaande bedrijven zijn bedrijfslid van de Historische Vereniging Oud Leiden. Heeft u ook een bedrijf met een warm Leids hart en met respect voor de Leidse geschiedenis? Dan is het ondersteunen van de Historische Vereniging Oud Leiden echt iets voor u. Neem contact op met promotie@oudleiden.nl en we vertellen u er alles over.

Bedrijfsleden

Barthen
KEUKEN DESIGN CENTER

rijksmuseum
boerhaave

Kwik
Events & Relatiemarketing

La Gro
Geelkerken
advocaten

serviceflat
SCHOUWENHOVE
Vorstelijk wonen

mborijn//land

Schulpen
Schuim

Veldman Rietbroek architecten

STICHTING WERK &
ONDERNEMING

Akerboombouw BV
Alrijne Zorggroep
APEK administraties
Barthen Keuken Design Center
Stichting Beheer Begraafplaats Rhijnhof
Rijksmuseum Boerhaave
Breedveste BV
Buik en Van der Horst, gerechtsdeurwaarders
Grandcafé De Burcht
Burgij Klassiek Bouwen
Van Cleef Holding
Stichting Confessioneel Onderwijs Leiden
Du Prie bouw & ontwikkeling BV
Stichting Het Eva van Hoogheveen-Hofje
Juwelier De Gunst
firma W.F. Hartwijk en Zoon
HBK fiscalisten_accountants_expert consultants
Stichting Hof Meermansburg
Hooglandse Kerk
Hoppezak Kledingverhuur
Kwik Events & Relatiemarketing
La Gro Geelkerken advocaten
LEK® makelaars en taxateurs
Macropa BV
Glas- en Schilderwerken Van Muiden BV
Stichting Pieterskerk Leiden
Brasserie de Poort
Prime Management
Primavera Pers
PROO Leiden-Leiderdorp
Rabobank Leiden-Katwijk
Hoogheemraadschap van Rijnland
MBO Rijnland
De Ruyter de Wildt en De Vroom, advocaten
Schulpen Schuim BV
Serviceflat Schouwenhove
Société Amicitia
Boutique Hotel Steenhof Suites
Teekens Karstens, advocaten en notarissen
De Tuin van de Smid
Universiteit Leiden
Van der Valk Hotel Leiden
Veldman Rietbroek Architecten
Museum Volkenkunde
Stichting Werk & Onderneming
Stichting Zeven Leidse Hofjes
Tandartsenpraktijk Zoeterwoudse singel
Zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid

AKERBOOMBOW

APEK
advocaten

BURGY
advocaten

SCOL

du PRIE
BOUW & ONTWIKKELING

DG De Gunst Juwelier

hbk

HOPPEZAK
Kledingverhuur

PRIMAVERA PERS

PROO
LEIDEN
LEIDERDORP

Rijnland

RWW
ADVOCATEN

SOCIÉTÉ
AMICITIA

TK
advocaten notarissen

DE
TUIN VAN
DE SMID

HOTEL LEIDEN

MUSEUM
VOLKENKUNDE

Zorg en Zekerheid
elk bij uwer best

Contact:

info@oudleiden.nl

[Gegevens wijzigen](#) | [afmelden](#)

This email was sent to <<Emailadres>>

[why did I get this?](#) [unsubscribe from this list](#) [update subscription preferences](#)

Historische Vereniging Oud Leiden · Postbus 917 · Leiden, Zuid-Holland 2300AX · Netherlands

